TC İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK Sınıf-12

KONU II.DÜNYA SAVAŞI'NIN SONUÇLARI

Müttefik Devletler savaşı bir an önce sona erdirmek için gerekli önlemleri almak ve aynı zamanda savaş sonrası düzeninin esaslarını belirlemek amacıyla kendi aralarında bir dizi konferans düzenlediler.

Savaş sırasında ABD ve İngiltere 14 Ağustos 1941'de **Atlantik Bildirisi**'ni yayınladılar. Bu bildirinin maddeleri, Birleşmiş Milletler Teşkilatının kurulmasına esas teşkil etmiştir. 4-11 Şubat 1945 tarihleri arasında gerçekleştirilen Yalta Konferansı'nda ise Birleşmiş Milletler Teşkilatının kurulması ve bu örgütün Güvenlik Konseyinde bulunacak beş daimi üyesine veto hakkı tanınması kararı alındı. Yalta Konferansı'nda ABD, İngiltere ve SSCB liderleri savaş sonrasında dünyaya nasıl bir düzen vereceklerini kararlaştırırken gündeme Boğazlar konusu da geldi. Sovyetler Birliği lideri Stalin, Boğazlar'ın statüsünün Sovyet Rusya lehine değiştirilmesini istedi. İngiltere Başbakanı Churchill, ortaya çıkan durumdan hiç hoşnut değildi.

Çünkü Almanya'nın yenilmesi, Fransa'nın işgale uğraması sonucu Avrupa'da güçler dengesi bozulmuştu.

Bu sebepledir ki Churchill, kaleme aldığı hatıralarının **Yalta** Konferansı ile başlayan bölümüne "Demir Perde" adını koymuştur.

Almanya'nın savaştan çekilmesi üzerine savaşta üstünlük sağlayan müttefik devletler, Berlin yakınındaki **Potsdam**'da (17 Temmuz-2 Ağustos 1945) tarihleri arasında düzenledikleri konferansta Almanya'ya kabul ettirilecek şartları ve kendi nüfuz bölgelerini kararlaştırdılar.

Sovyet Rusya, Boğazlar üzerindeki isteklerini bir kez daha gündeme getirerek burada kendisine askerî bir üs kurması için izin verilmesini istedi. Bu durum Sovyetler 'in Türk toprağı olan Boğazlara yerleşmesi demekti.

II. Dünya Savaşı'nın sona ermesiyle birlikte Almanya grubuna karşı kurulmuş olan büyük ittifak sona ermişti. Fakat savaş öncesindeki rekabet ve mücadele daha keskin bir şekilde yeniden başladı.

Avrupa kıtasının yarısı üzerinde hâkimiyet kuran SSCB ile karşısında ABD liderliğinde dünya devletleri ideolojik ayrılığa dayalı iki gruba ayrıldı. Artık dünyada ABD liderliğinde **"Batı Bloku"** ile SSCB liderliğinde **"Doğu Bloku"** vardı. II. Dünya Savaşı boyunca elli milyondan fazla insan hayatını kaybetti.

Bombardımanlar sonucu şehirler yıkıldı, milyonlarca insan göç etmek zorunda kaldı ve mülteci sorunu ortaya çıktı. Tarım ve sanayi üretiminde büyük düşüşler yaşanırken yüksek enflasyon ortaya çıktı.

Uluslararası savaş hukuku askıya alındı ve insan hakları ihlalleri yaşandı. Savaşın sonunda, savaş suçlarına ve insanlığa karşı işlenen suçlara bakmak üzere Nürnberg Mahkemesi kuruldu. Japon yöneticiler de Tokyo'da kurulan mahkemede yargılandılar. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 9 Aralık 1948'de "Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılmasına İlişkin Sözleşme"yi kabul etti. Bunun yanı sıra Birleşmiş Milletler, 10 Aralık 1948'de İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'ni kabul etti.

II. Dünya Savaşı'ndan Sonra Orta Doğu

İngiltere, II. Dünya Savaşı'ndan sonra 2 Nisan 1948'de Araplar ve Yahudiler arasındaki anlaşmazlığı Birleşmiş Milletlere götürdü. BM Filistin Komisyonu oluşturuldu ve komisyon oy birliği ile Filistin'in bağımsızlığını teklif etti. Yahudiler çoğunluk planını, Araplar ise azınlık planını desteklediler. BM Genel Kurulunda 27 Kasım 1947'de yapılan görüşmede çoğunluğun kararı benimsendi. Filistin'in Araplar ve Yahudiler arasında taksimine karar verildi. Büyük devletlerden Amerika, Sovyet Rusya ve Fransa taksim lehinde oy verirken İngiltere çekimser kaldı. Türkiye ise Arap ülkeleriyle beraber Filistin topraklarının taksiminin aleyhinde oy verdi. Arap ülkeleri 17 Aralık 1947'de Kahire'de yaptıkları toplantıda Filistin topraklarının taksim edilmesini ve İsrail Devleti'nin kurulmasını önlemek için savaşa girme kararı aldılar. İngiltere BM kararından sonra 15 Mayıs 1948'e kadar Filistin'deki bütün kuvvetlerini çekme kararı aldı. Bu çekilmenin tamamlanmasından bir gün önce, Tel Aviv'de bulunan Yahudi Millî Konseyi, İsrail Devleti'nin kuruluşunu ilan etti. (14 Mayıs 1948) Amerika, yeni İsrail Devleti'ni daha ilk günden tanıdı. Sovyet Rusya da üç gün sonra, Arap-İsrail Savaşı'nın başlamasından sonra, İsrail'i tanıdı. İsrail Devleti kurulur kurulmaz Mısır, Ürdün, Suriye, Lübnan ve Irak devletleri 15 Mayıs'ta İsrail'e savaş açtılar ve Birinci Arap-İsrail Savaşı başladı. Savaş bir yıl kadar sürdü. 75.000 kişilik İsrail ordusuna karşı, savaşa katılan beş Arap devleti her cephede yenilgiye uğradı. Sonuçta BM'nin arabuluculuğu ile bir ateşkes imzalandı. İsrail, Filistin topraklarının hemen hemen dörtte üçünü ele geçirdi. Ayrıca, taksim kararına göre milletlerarası statüye sahip olması kararlaştırılan Kudüs şehrinin de yarısı İsrail'in eline geçti, diğer yarısı da Ürdün'de kaldı. 1967 Savaşı'nda İsrail Kudüs'ün diğer yarısını da eline geçirdi. Arap-İsrail çekişmesi, bölgede farklı emelleri olan birçok devletin müdahaleleri sonucu dünya barışını tehdit eden kanayan bir yara hâline geldi.

SORULAR

1. II. Dünya Savaşı sonunda Avrupa merkezli dünya sistemi yerine ABD ve SSCB'nin başını çektiği iki kutuplu bir dünya düzenine gidildi.

Uluslararası sistemdeki bu değişikliğe II. Dünya Savaşı'nın aşağıdaki sonuçlarından hangisinin etki ettiği söylenemez?

A) ABD'nin atom bombasını elinde tutan tek güç olması

B) ABD ve SSCB'nin savaş sırasında müttefik olması

C) SSCB'nin askerî açıdan önemli bir güce sahip olması

D) İngiltere ve Fransa'nın askerî ve ekonomik gücünün azalması

E) SSCB'nin Orta ve Doğu Avrupa'da nüfuz alanını genişletmesi

Cevap: B

2. Aşağıdakilerden hangisi II. Dünya Savaşı sonrasında kurulan devletlerden biridir?

A) İsrail

B) Japonya

C) Bulgaristan

D) Polonya

E) Çekoslovakya

Cevap: A

3. II. Dünya Savaşı sonunda dünya barışının esaslarını saptamak amacıyla 4-11 Şubat 1945 tarihleri arasında toplanan konferans aşağıdakilerden hangisidir?

A) San Francisco Konferansı

B) Potsdam Konferansı

C) Kazablanka Konferansı

D) Yalta Konferansı

E) Kahire Konferansı

Cevap: D